

การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์ GOOD GOVERNANCE IN NIWITRATUPATHUM SCHOOL

นพดล เล็กบาง¹
สำเริง อ่อนสัมพันธุ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์ 2) การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์ เมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของบุคลากร 3) แนวทางการใช้ธรรมาภิบาลมาใช้ในโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือบุคลากรของโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูผู้สอน 23 คน และกรรมการสถานศึกษา 13 คน รวมทั้งสิ้น 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์ตามแนวคิดขององค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ ด้านการรับฟังความคิดเห็น ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านความโปร่งใส ด้านการมุ่งเน้นฉันทามติ ด้านความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม ด้านการตอบสนอง ด้านการมีส่วนร่วม และด้านนิติธรรม

2. การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์ เมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของบุคลากร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแตกต่างกัน 2 ด้าน คือด้านการตอบสนอง และด้านวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์

3. แนวทางการใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุปถัมภ์ตามแนวคิดขององค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) 9 ประการ เป็นดังนี้ 1) เปิดโอกาสให้การรวมกลุ่มการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความรู้ ความสามารถ 2) จัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่ถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่บุคลากรในโรงเรียน 3) ประชุมชี้แจง แผนงาน แนวทางการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงาน ในการประชุมประจำเดือน 4) จัดการประชุมร่วมกับบุคลากรในการกำหนดเกณฑ์การจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน และดำเนินการตามมติที่ประชุม 5) ฟังรับความคิดเห็นซึ่งมีความแตกต่าง และยอมรับผลการปฏิบัติงานแล้วพร้อมพัฒนางานต่อไป โดยยึดหลักประชาธิปไตย 6) กำหนดเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบตามผลการปฏิบัติงาน 7) จัดการอบรมให้ความรู้เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนและการนำงานวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอน 8) จัดทำแผนปฏิบัติการและมีการติดตามแผนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม 9. จัดการประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา ตามบริบทของโรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were to analyze: 1) using good governance in Niwitrathupathum School, 2) using good governance in Niwitrathupathum School classified by personnel opinion, and 3) Guideline for applying the good governance in Niwitrathupathum School. The population in this research consisted of a school administrator, 23 teachers, and 13 school committees in 37 totally. The research instrument used for gathering data was a questionnaire concerning using good governance based on viewpoint of United Nations Development Program (UNDP). The statistics applied in data analysis were frequency (f), percentage (%), arithmetic mean (μ) standard deviation (σ) and content analysis.

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

The results of this research were as follows:

1. Using good governance in Niwitratupathum School as a whole and individuals were at a high level sorted by descending order ; Strategic Vision, Accountability, Effectiveness and Efficiency, Transparency, Consensus-Oriented, Equity, Responsiveness, Participation and Rule of Law.
2. Using good governance in Niwitratupathum School classified by personnel opinion as a whole had no difference but considering as individuals had two different aspects which being the Responsiveness and the Strategic Vision.
3. The guidelines for applying the good governance in Niwitratupathum School were 9 aspect are follows :
 1. Having the opportunities or activities for the personnel to work in group regarding to the appropriate personnel abilities.
 2. Having a training in the rules and regulations of duties for the school personnel.
 3. Having a clarification of the working plan, scope of operation and the result in each of the monthly meetings.
 4. Having a meeting with staff to determine the welfare of personnel clearly and implementation of the resolution.
 5. listening to the different opinions, accepting the result of performance and developing the work based on the principles of democracy.
 6. Having the significant criteria for determining the result of performance.
 7. Having a training in how to do the research in the classroom and lead to improve the teaching and the students' learning.
 8. Planning, preparing the action plan and monitoring of the operations explicitly.
 9. Having a meeting staff to prepare the action plan for the school year, which guiding the implementation of projects and activities regarding to the requirements needed by the school context.

บทนำ

ในสภาวะปัจจุบัน โลกอยู่ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลง และแข่งขันกันอย่างสูง ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ และในฐานะที่ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง และการแข่งขันอย่างรุนแรงนี้ ทำให้การที่จะพัฒนาประเทศไทยให้เข้มแข็งพอที่จะยืนหยัดในสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์จึงต้องมีการปฏิรูปทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และด้านการบริหารราชการแผ่นดิน จึงเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนอย่างยิ่ง และเป็นหนทางที่จะพลิกฟื้นศักยภาพและความสามารถของประเทศได้ รัฐธรรมนูญฉบับ “ประชาชน” ปี 2540 เป็นจุดเริ่มต้นที่มั่นคง ได้วางรากฐานสำคัญ เพื่อการพัฒนาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง-การบริหาร ทั้งภาคราชการ และภาคเอกชน อันเป็นการวางรากฐานของ “ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” (Good Governance) ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 นำไปสู่การบริหารจัดการที่ดี อันจะทำให้สังคมไทยมีความเข้มแข็งทุกด้าน ทั้งคุณค่าและจิตสำนึกทางปัญญาด้านสังคม ทางการเมือง ทางวัฒนธรรม ทางจริยธรรม และทางเศรษฐกิจ มีสมรรถนะ มีความโปร่งใส สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุข และความเอื้ออาทรต่อกัน มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปด้วยฐานอันมั่นคง คือการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสังคมไทย หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการ

บ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากนานาประเทศว่าเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบกับในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) มีกรอบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ได้แก่ 1. การกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา 2) พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีความโปร่งใสเป็นธรรมและมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ 3) พัฒนาการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ 4) พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคเอกชนและทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ให้มากขึ้น และ 5) พัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความโปร่งใส และมีอิสระในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพและมาตรฐาน และได้กำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายมีคุณภาพและมาตรฐาน พัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะ และศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งส่งเสริมสวัสดิการและความก้าวหน้าในวิชาชีพ สร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และบุคลากรให้กับท้องถิ่น

จากเหตุผลดังกล่าวการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานทาง

การศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับการบริหารจัดการการศึกษา United Nations Development Programme (UNDP 2003 : 5) ได้อธิบายหลักธรรมาภิบาลโดยคำนึงถึง การมีส่วนร่วม นิติธรรม ความโปร่งใส การตอบสนอง การมุ่งเน้นฉันทามติ ความเสมอภาค ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ภาระรับผิดชอบ และวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ศาสตร์ ซึ่งในการบริหารจัดการต้องพยายามให้เข้ากับหลักใดหลักหนึ่งหรือหลายๆหลักรวมกัน แต่หลักที่ขาดไม่ได้เลยคือการใช้หลักคุณธรรมซึ่งครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักธรรมาภิบาล

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในเวลาที่ผ่านมามีต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะความสำเร็จของการขยายการศึกษาเชิงปริมาณ แต่ในด้านคุณภาพกลับพบว่ากำลังเป็นจุดวิกฤติของระบบการศึกษาไทย ขณะที่การศึกษาไทยประสบปัญหาหนักในด้านคุณภาพคน การบริหารจัดการการศึกษาที่น่าหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในจึงเป็นหนทางในการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาคนได้อย่างเหมาะสม รู้เท่าทัน และปรับตัวได้ตามกระแสโลกาภิวัตน์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิเวศราษฎร์อุปถัมภ์
2. การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิเวศราษฎร์อุปถัมภ์เมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของบุคลากร
3. แนวทางการใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิเวศราษฎร์อุปถัมภ์

วิธีการศึกษา

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ใช้แผนแบบงานวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case study design)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนนิเวศราษฎร์อุปถัมภ์ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน ครู 23 คน และกรรมการสถานศึกษา 13 คน รวมทั้งสิ้น 37 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพ ส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน
2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาล ตามแนวคิดของตามแนวคิดของ องค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nation Development Programme)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert 1961 : 74)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือเป็นแบบสอบถามขึ้น โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนำผลการศึกษามาพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) มีค่าระหว่าง .67 -1.00

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนที่ไม่ใช่ประชากร คือ บุคลากรโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมจำนวน 30 คน รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 30 ฉบับ

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach 1974 : 161) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.9797

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ลำดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best 1970: 87)
3. การวิเคราะห์การบริหารกิจการนักเรียนใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการสนทนากลุ่ม (focus groups discussion) เพื่อหาแนวทางการใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนวิธราชูอุปถัมภ์

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของบุคลากรโรงเรียนนวิธราชูอุปถัมภ์ที่เป็นประชากร จำนวน 37 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการสถานศึกษา ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 37 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนโรงเรียนนวิธราชูอุปถัมภ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.24$, $\sigma = .70$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนวิธราชูอุปถัมภ์ อยู่ในระดับมาก ทั้ง 9 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิต จากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ ($\mu = 4.46$, $\sigma = .55$) ด้านการะับผิดชอบ ($\mu = 4.39$, $\sigma = .52$) ด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ($\mu = 4.30$, $\sigma = .59$) ด้านความโปร่งใส ($\mu = 4.26$, $\sigma = .60$) ด้านการมุ่งเน้นฉันทามติ ($\mu = 4.23$, $\sigma = .58$) ด้านความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม ($\mu = 4.20$, $\sigma = .64$) ด้านการตอบสนอง ($\mu = 4.19$, $\sigma = .55$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\mu = 4.06$, $\sigma = .79$) และด้านนิติธรรม ($\mu = 4.05$, $\sigma = .72$)

2. การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนวิธราชูอุปถัมภ์ เมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร/หัวหน้างาน ครู และกรรมการสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยอยู่ในระดับมากทั้ง 3 กลุ่ม แต่เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 9 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน 7 ด้าน โดยอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วม นิติธรรม ความโปร่งใส จริยธรรม การมุ่งเน้นฉันทามติ ความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม ประสิทธิผลและประสิทธิภาพ การะับผิดชอบ และแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการตอบสนอง โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ความคิดเห็นของครู อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.77$, $\sigma = .57$) ความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษา

อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.21$, $\sigma = .47$) และ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้างาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$, $\sigma = .61$) และด้านวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ความคิดเห็นของครู อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$, $\sigma = .53$) ความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = .49$) และ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้างาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = .68$)

3. แนวทางในการใช้ธรรมาภิบาลโรงเรียนนวิธราชูอุปถัมภ์ จากการสนทนากลุ่ม (focus groups discussion) แนวทางการพัฒนามีดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วม ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษามีเสรีภาพในการรวมกลุ่ม แนวทางการพัฒนา คือ เปิดโอกาสให้การรวมกลุ่มการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความรู้ ความสามารถ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน

ด้านนิติธรรม ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ บุคลากรในโรงเรียนตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของตน เข้าใจกฎเกณฑ์ ระเบียบ และข้อบังคับที่นำมาใช้ในโรงเรียน แนวทางการพัฒนา คือ มีการจัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่ถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่บุคลากรในโรงเรียน โดยนำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กฎกระทรวงศึกษา และระเบียบข้อปฏิบัติของโรงเรียนมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยยึดหลักความยุติธรรม

ด้านความโปร่งใส ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ มีการแจ้ง หรือประชาสัมพันธ์ปฏิบัติงานของโรงเรียนให้บุคลากรได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ แนวทางการพัฒนา คือ มีการประชุมชี้แจง แผนงาน แนวทางการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงาน ในทุกครั้งของการประชุมประจำเดือน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าประชุม อันนำไปสู่การสร้าง ความโปร่งใสในการดำเนินงานของโรงเรียน

ด้านการตอบสนอง ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารมีการจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรอย่างเหมาะสม แนวทางการพัฒนา คือ จัดการประชุมร่วมกับบุคลากรในการกำหนดเกณฑ์การจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน และดำเนินการตามมติที่ประชุม โดยอาจจัดตั้งกองทุนจากรายได้ของโรงเรียน หรือสหกรณ์ เพื่อนำมาช่วยเหลือบุคลากรในโรงเรียน เพื่อเป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมคุณภาพชีวิต

ด้านการมุ่งเน้นฉันทามติ ข้อที่มีค่ามัธยิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและกล้าที่จะยอมรับผลจากการทำงาน แนวทางในการพัฒนา คือ เปิดใจฟังรับความคิดเห็นซึ่งมีความแตกต่าง อย่างไม่มีทัศนคติในด้านลบกับความคิดเห็นที่ต่างไปจากตน และยอมรับผลการปฏิบัติงานแล้วพร้อมพัฒนางานต่อไปโดยยึดหลักประชาธิปไตย

ด้านความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม ข้อที่มีค่ามัธยิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารใช้หลักคุณธรรมประกอบการพิจารณาความดี ความชอบของบุคลากร แนวทางในการพัฒนา คือ กำหนดเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบตามผลการปฏิบัติงาน โดยจัดทำแบบบันทึกการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละคนมาเป็นเครื่องมือประกอบการพิจารณาความดีความชอบ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร

ด้านความประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ข้อที่มีค่ามัธยิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอน แนวทางในการพัฒนา คือ จัดการอบรมให้ความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนและการนำงานวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอนอย่างถูกต้อง เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาการเรียนการสอน

ด้านการรับผิดชอบ ข้อที่มีค่ามัธยิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ มีการบริหารงานตามแผนปฏิบัติงาน และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แนวทางในการพัฒนา คือ จัดทำแผนปฏิบัติการและมีการติดตามแผนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม การประชุมบุคลากรของโรงเรียนทั้งหมดในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน และเมื่อได้แผนปฏิบัติงานประจำปีแล้วก็นำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆตามวัตถุประสงค์

ด้านวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ ข้อที่มีค่ามัธยิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ มีการเรียงลำดับการดำเนินโครงการและกิจกรรมความดีความชอบที่จำเป็นและนโยบายเร่งด่วน แนวทางในการพัฒนา คือ จัดการประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา อันเป็นแนวทางการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆโดยคำนึงถึงความต้องการที่จำเป็นตามบริบทของโรงเรียน โดยคำนึงถึงนักเรียนงบประมาณ บุคลากร และชุมชน

สรุปผลการวิจัย

1. การใช้ธรรมภิบาลในโรงเรียนนิวิฐราชูรอุปถัมภ์ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ ด้านการรับผิดชอบ ด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ด้านความโปร่งใส ด้านการมุ่งเน้นฉันทามติ ด้านความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม ด้านการตอบสนอง ด้านการมีส่วนร่วม และด้านนิติธรรม

2. การใช้ธรรมภิบาลในโรงเรียนนิวิฐราชูรอุปถัมภ์ เมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของบุคลากร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ

การตอบสนอง โดยเรียงลำดับค่ามัธยิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ความคิดเห็นของครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้างาน อยู่ในระดับมาก

วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ โดยเรียงลำดับค่ามัธยิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ความคิดเห็นของครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้างาน อยู่ในระดับมาก

3. แนวการใช้ธรรมภิบาลในโรงเรียนนิวิฐราชูรอุปถัมภ์ จากการสนทนากลุ่ม (focus groups discussion) พบว่า ควรเปิดโอกาสให้มีการรวมกลุ่มการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน ควรจัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องกฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่ถูกต้อง ควรประชุมชี้แจง แผนงาน แนวทางการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงาน ควรจัดการประชุมในการกำหนดเกณฑ์การจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน และดำเนินการตามมติที่ประชุม ควรฟังรับความคิดเห็นซึ่งมีความแตกต่าง และยอมรับผลการปฏิบัติงานพร้อมพัฒนางานต่อไป โดยยึดหลักประชาธิปไตย ควรกำหนดเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบตามผลการปฏิบัติงาน ควรจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนและการนำงานวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอน ควรจัดทำแผนปฏิบัติการและมีการติดตามแผนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม และควรจัดการประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิเวศวิทยารัฐอุปถัมภ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตามมาตรา 78(4) ได้กำหนดให้พัฒนาระบบงานภาครัฐโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ อีกทั้งสำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกระเบียบว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) พ.ศ. 2542 ขึ้นเพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงนำมาใช้เป็นหลัก แนวทางในการปฏิบัติราชการที่ดีตลอดมา และทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนนิเวศวิทยารัฐอุปถัมภ์ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง โดยยึดหลักความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม โดยมีการบริหารงานในโรงเรียนที่เน้นการมีส่วนร่วมที่มุ่งเน้นฉันทามติตามแนวทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนเป็นผู้มีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งนำไปให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนนิเวศวิทยารัฐอุปถัมภ์ จึงทำให้การใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิเวศวิทยารัฐอุปถัมภ์ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลวิจัยของศิริยา โถแก้ว(2549) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสิริวิสุทธิวิทยา พบว่า บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสิริวิสุทธิวิทยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยพงษ์ โพธิ์มี (2554) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านทั้ง 9 ด้านสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม พบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ครูและกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินโครงการต่างๆ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในการประชุม โดยมุ่งสร้างความเข้าใจที่ตรงกันของบุคลากรในโรงเรียน สอดคล้องกับผลวิจัยของจุฑาภา จิตใส (2554) ที่ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 พบว่า

ที่ 5 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยพงษ์ โพธิ์มี (2554) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านด้านนิติธรรม พบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะมีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหาร อย่างเสมอภาค ยุติธรรม และบุคลากรมีความเข้าใจในกฎระเบียบข้อบังคับจึงทำให้บุคลากรในโรงเรียนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลวิจัยของจุฑาภา จิตใส (2554) ที่ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านนิติธรรม ที่มีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ เป็นแนวทาง ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ด้านความโปร่งใส พบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความโปร่งใส ในการบริหารงาน และสามารถตรวจสอบ ได้มีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดงบประมาณต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับให้บุคลากรทุกคนทราบและได้ดำเนินการด้านงบประมาณของโรงเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพศาล ตั้งสมบูรณ์ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ด้านความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก ด้านการตอบสนอง พบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะมีการจัดระบบดูแล ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการประสานงานติดต่อกันระหว่างโรงเรียน ชุมชน ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ มีการส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานผลการเรียนและความพฤติกรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับรู้ รับทราบ มีการให้บริการด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ แก่บุคลากรภายในและภายนอกโรงเรียน สอดคล้องกับผลวิจัยของจุฑาภา จิตใส (2554) ที่ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักความคุ้มค่า ในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร

อย่างต่อเนื่อง มีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากร
อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ มีการให้บริการด้านแหล่งเรียน
รู้ อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ แก่บุคลากรภายในและภายนอก
โรงเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านการมุ่งเน้นฉันทามติ พบว่าอยู่
ในระดับมาก อาจเป็นเพราะเมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคในการ
ปฏิบัติงานผู้บริหารจะมีการหาข้อยุติในการหาทางแก้ไข
ร่วมกัน เพื่อให้งานต่างๆสำเร็จตามเป้าหมายและสร้างเสริม
ความสามัคคีในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภา
เจียมพุก (2554) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจของครูกับการบริหารตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า เมื่อมี
ปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงานผู้บริหารสามารถปฏิบัติงาน
สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีและผู้บริหาร ครูอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
อยู่ในระดับมาก ด้านความเสมอภาค/ความเที่ยงธรรม พบว่า
อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติ
งานของบุคลากรด้วยความยุติธรรมผู้บริหารสถานศึกษา
ให้ความสำคัญและมีความยุติธรรมกับบุคลากรทุกคนบุคลากร
ในโรงเรียนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามความรู้
ความสามารถและความเหมาะสมสอดคล้องกับผลการวิจัย
ของ ปิยพงษ์ โพธิ์มี (2554) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมา
ภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารให้
ความเสมอภาคและยุติธรรมกับบุคลากรทุกคน ผู้บริหาร
สถานศึกษามอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติตามความสามารถ
และความสามารถ และผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงาน
ของบุคลากรด้วยความยุติธรรม อยู่ในระดับมาก ด้านความ
ประสิทธิผลและประสิทธิภาพ พบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็น
เพราะผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด
ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการวางแผนการใช้
ห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณโรงเรียนให้สามารถใช้
ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงาน
ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัย
ของ ปิยพงษ์ โพธิ์มี (2554) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมา
ภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านความคุ้มค่า ผู้บริหารสถาน
ศึกษาจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่าและเกิด
ประโยชน์สูงสุด และการจัดสรรห้องเรียน อาคารเรียน อาคาร
ประกอบ และบริเวณโรงเรียนให้สามารถใช้ประโยชน์ได้
อย่างเต็มที่ อยู่ในระดับมาก ด้านการรับผิดชอบ พบว่าอยู่ใน
ระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความตระหนักสำนึกใน

หน้าที่และการปฏิบัติที่มีต่อโรงเรียนและสังคม มีการประเมิน
ผล และติดตามการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบ สอดคล้อง
กับผลวิจัยของดวงดาว จิตใส (2554) ที่ได้ศึกษาการใช้หลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถาน
ศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 พบว่า การใช้
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านการรับผิดชอบต่อ ผู้บริหาร
มีความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อโรงเรียนและสังคม
อยู่ในระดับมาก ด้านวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ศาสตร์ พบว่าอยู่
ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์
ในการบริหารจัดการโรงเรียน มีการเรียงลำดับการดำเนิน
โครงการและกิจกรรมความต้องการจำเป็นและนโยบายเร่ง
ด่วน มีการบริหารจัดการที่คำนึงถึงความมั่นคง ไม่แปลกแยก
จากชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยพงษ์ โพธิ์มี (2554)
ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 8 ในข้อคำถามที่เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ที่ผู้บริหาร
มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์อย่างชัดเจน
อยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิจัยพบว่า การใช้ธรรมาภิบาล
ในโรงเรียนนิวิฐราษฎร์อุทิศ เมื่อจำแนกตามความคิดเห็น
ของบุคลากรทั้งสามกลุ่มคือ ผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้า
ระดับชั้น ครู และกรรมการสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่าง
กัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแตกต่างกัน 2 ด้าน ดังนี้
ด้านการตอบสนอง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้
ดังนี้ ความคิดเห็นของครู อยู่ในระดับมากที่สุด ความคิดเห็น
ของกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และ ความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้างาน อยู่ในระดับมาก อาจ
เป็นเพราะผู้บริหารมีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู
อย่างเป็นระบบ มีการรายงานผลการปฏิบัติงาน มีการช่วยเหลือ
อำนวยความสะดวกในการประสานงาน และมีการส่งเสริม
พัฒนาความรู้ ความสามารถครูอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูมีความ
คิดเห็นว่าผู้บริหารมีการตอบสนองอยู่ในระดับมากที่สุด
แต่เมื่อพิจารณาจากข้อคำถาม พบว่าข้อที่มีค่ามัธยเลขคณิต
ที่สุดในด้าน การตอบสนอง คือ ผู้บริหารมีการจัดสวัสดิการ
ให้แก่บุคลากรอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย
ของ ปิยพงษ์ โพธิ์มี (2554) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมา
ภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ในข้อคำถามที่เกี่ยวกับผู้บริหารมีการ
จัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก
ด้านวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ โดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิต

จากมากไปน้อยได้ดังนี้ ความคิดเห็นของครู อยู่ในระดับมากที่สุด ความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้างาน อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะครูเป็นผู้ที่ได้รับมอบนโยบายจากผู้บริหาร และได้ปฏิบัติงานในการบริหารจัดการที่ดีมีการเรียงลำดับการดำเนิน โครงการ โดยมีการคาดการณ์เกี่ยวกับสถานะการณ์และความเปลี่ยนแปลง ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาดังๆที่เกิดขึ้นได้อย่างเหตุการณ์ ทำให้ครูมีความคิดเห็นว่าเป็นผู้บริหารมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยพงษ์ โพธิ์มี (2554) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ในข้อคำถามที่เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ที่ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก

3. แนวการใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนนิเวศวิทยารัฐอุปถัมภ์ จากการสนทนากลุ่ม (focus groups discussion) พบว่า ควรเปิดโอกาสให้การรวมกลุ่มการทำงาน หรือกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความรู้ความสามารถ เมื่อมีการปฏิบัติงานในโรงเรียนควรให้อิสระในการจัดบุคลากร อันก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและ ขอความร่วมมือง่ายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานมากที่สุด และ เป็นการขจัดปัญหา มิให้มีผลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากหรือน้อยเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินการต่อทุกฝ่าย ควรจัดการอบรมให้ความรู้ในเรื่องกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่ถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่บุคลากรในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ดีและถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่บุคลากรในโรงเรียน โดยนำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กฎกระทรวงศึกษา และระเบียบข้อปฏิบัติของโรงเรียนมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยยึดหลักความยุติธรรม โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของสิทธิหน้าที่ควรมีการประชุมชี้แจง แผนงาน แนวทางการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานในทุกครั้งของการประชุมประจำเดือน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ต้องมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร บุคคลที่มีความสนใจเกี่ยวข้องจะต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง ทั้งนี้การได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนี้ต้องมีความเพียงพอต่อการทำความเข้าใจและการติดตามประเมินสถานการณ์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าประชุม อันนำไปสู่การสร้าง ความโปร่งใสในการดำเนินงานของโรงเรียน ควรจัดการประชุม

ร่วมกับบุคลากรในการกำหนดเกณฑ์การจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน และดำเนินการตามมติที่ประชุม โดยการดำเนินงานต้องดูแลเอาใจใส่ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย อาจมีการจัดตั้งกองทุนจากรายได้ของโรงเรียน หรือสหกรณ์ เพื่อมาส่งเสริมและช่วยเหลือบุคลากรภายในโรงเรียน

ควรรับฟังความคิดเห็นซึ่งมีความแตกต่าง อย่างไม่มีทัศนคติในด้านลบกับความคิดเห็นที่ต่างไปจากตน และยอมรับผลการปฏิบัติงานแล้วพร้อมพัฒนางานต่อไป โดยยึดหลักประชาธิปไตยเสมอ มีการประสานความแตกต่างในผลประโยชน์ของฝ่ายต่างๆ เพื่อหาข้อยุติร่วมกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นนโยบายและกระบวนการขั้นตอนใดๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ควรกำหนดเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบตามผลการปฏิบัติงาน ทุกคนต้องมีโอกาสในการปรับปรุงสถานะหรือรักษาระดับชีวิตความเป็นอยู่ของตน โดยเฉพาะในการพิจารณาความดีความชอบต้องพิจารณาจากผลการปฏิบัติงาน คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นหลัก โดย เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาความดี ความชอบของบุคลากร ควรจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนและการนำงานวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนาการเรียนการสอนอย่างถูกต้อง เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นบุคลากรของโรงเรียนต้องทำวิจัยที่สามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ที่ตรงต่อนักเรียน และขณะเดียวกันก็ต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรมีการประชุมบุคลากรของโรงเรียนทั้งหมดในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน และเมื่อได้แผนปฏิบัติงานประจำปีแล้วก็นำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ ควรจัดการประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา ตามบริบทของโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อม เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาเพื่อคิดค้นแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยอาศัยความร่วมมือ จากทุกคนในโรงเรียนช่วยกันคิด ช่วยกันผลักดันให้ไปสู่เป้าประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียน ในด้านต่างๆ ต่อการบริหารสถานศึกษา ควรวางแผนนโยบาย แผนการปฏิบัติราชการเป็นเกณฑ์แน่นอน มีหลักการปฏิบัติที่เหมาะสม และสนับสนุนให้ผู้ตาม

บังคับบัญชาปฏิบัติตาม โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลด้านนิติธรรม มีค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควartil เป็นลำดับสุดท้าย ผู้บริหารควรจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรซึ่งเกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ ระเบียบ และข้อบังคับที่ถูกต้อง

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องการทำงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 9 ด้านอย่างเคร่งครัด เป็นแบบอย่างให้แก่บุคลากรครู นักเรียน ตลอดจนชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 11.**

จุฑาภา จิตไธสง, “การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

ปิยพงษ์ โพธิ์มี, “การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

ไพศาล ตั้งสมบูรณ์, “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

ศิริยา โถแก้ว, “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาโรงเรียนสิริวิทย์วิทยา จังหวัดสมุทรปราการ.” ภาคนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2549.

สุภา เจียมพุก, “แรงจูงใจของครูกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

John W. Best, **Research in Education.** New York:Prentice, Inc, 1970.

Lee J. Cronbach, **Essentials of Psychological Testing.** 3rd ed. New York : Harper & Row Publisher, 1974.

Rensis Likert, **New Pattern of Management** New York : McGraw – Hill Book Company, 1961.

UNDP, **Good Governance and Its Relationship to Democracy & Economic Development.** Korea : Ministry of justice republic of Korea, 2003.

